

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ВИМІРУ

*Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Запоріжжя, 27 жовтня 2023 року)*

Запоріжжя
2023

УДК 316.43:330.342(06)

С83

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 3 від 31.10.2023 року)

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

УКРАЇНА

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

ЗА ПІДТРИМКИ

УКРАЇНА

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Бердянський університет менеджменту та бізнесу

Львівський національний університет природокористування

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Навчально-науковий інститут економіки, управління та діджиталізації НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»

Туристична агенція «Асоль»

ЗАРУБІЖНІ ДЕРЖАВИ

м. Хайлар (КНР, Інститут економіки та управління Хулунбуїрського університету)

м. Мутлан (Пакистан, Університет Бахауддін Закарія)

м. Тбілісі (Грузія, Європейський університет),

Готель Am Alten Weinberg (м. Бранденбург-Вердер, Німеччина),

ЗАТ ОРМЕ ІНТВЕСТИСІЙОС (м. Вільнюс, Литва)

АИППМПДМ «Д-Р ДАНИЕЛА КУНЕВА-АНДОНОВА» ЕООД (м. Варна, Болгарія)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Марченко О.А. – д.екон.н., професор; *Постол А.А.* – д.екон.н., *Пилипенко К.А.* – д.екон.н., професор, професор; *Рунчева Н.В.* – д.екон.н., доцент; *Мармуль Л.О.* – д.екон.н., професор, *Сальнікова М.В.* – магістр економіки.

Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя, 27 жовтня 2023 р). Полтава: Видавництво ПП «Астроя». 2023. 309 с.

ISBN 978-617-8231-29-3

У збірнику надруковано матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру», яка відбулася 27 жовтня 2023 року в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Збірник конференції розрахований на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів закладів вищої освіти, фахівців підприємств, установ, організацій, представників засобів масової інформації та інших зацікавлених осіб.

УДК 316.43:330.342(06)

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори матеріалів. Висловлені авторами думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань. Переклади і передруки дозволяються лише за згодою автора.

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2023

© Кафедра економіки та готельно-ресторанного бізнесу, 2023

ISBN 978-617-8231-29-3

Рунчева Н.В., Качанова А.Р. Управління готельним підприємством.....	270
Сєвідова І.О., Бабко Н.М. Фінансовий аналіз та аудит в туристичній індустрії.....	273
СЕКЦІЯ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ.....	276
Крюкова І.О., Новак Н.П., Новак В.Д. Особливості організації управлінського обліку та оподаткування виробництва продукції рослинництва в аграрних підприємствах.....	276
Ліпський Р.В., Россоха А.О. Облік благодійної та гуманітарної допомоги установ державного сектору в умовах воєнного стану.....	279
Перчук О.В., Пеньковський С.В., Яценко І.М. Особливості обліку та оподаткування праці і зарплати фізичних осіб.....	284
Прокопишин О.С., Плечій М.О. Особливості впровадження бухгалтерського аутсорсингу в господарській діяльності підприємств.....	288
Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Аналіз динаміки доходів, витрат та фінансових результатів банківської установи.....	291
Тлучкевич Н.В., Гузь Ю.С. Особливості обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі.....	296
Шепель І.В. Особливості ведення фінансового обліку земельних ресурсів.....	300
Myronchuk Z.P., Kolach S.M. Strategic accounting consulting for IT market.....	304

компаній, що вимагає від потенційного клієнта здійснювати оцінку компанії-аутсорсера.

Література:

1. Ляхович Г. І. Розвиток організації бухгалтерського обліку на засадах аутсорсингу: автореф. дис. ... д-ра екон. наук. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/7399;jsessionid=4FAC3DA9653CECEEF AE35DECC1A3C3CF>.

2. Серікова Т. М., Лагодієнко Н. В., Серіков Д. О. Сучасний стан та перспективи розвитку бухгалтерського аутсорсингу в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 308–331.

3. <https://zkg.ua/buhhalterski-posluhy/vyhody-ta-perevahy-posluh-z-buhhalterskoho-autsorsynhu/>.

Тютюнник Ю.М.,

*кандидат економічних наук, професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,*

Тютюнник С.В.,

*кандидат економічних наук, професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна*

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

Формування, структура та динаміка показників доходів, витрат і фінансових результатів діяльності банківської установи є важливим чинником, що впливає на характеристики її фінансового стану.

Інформаційним джерелом для проведення аналізу динаміки доходів, витрат та фінансових результатів банківської установи є Звіт про прибутки і збитки та

інший сукупний дохід, складений відповідно до вимог Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України (у редакції постанови Правління Національного банку України № 34 від 04.04.2018 р.) [1].

Щодо послідовності проведення досліджень, то пропонуємо такі етапи:

- загальна оцінка доходів, витрат та чистого прибутку банку;
- аналіз формування та динаміки чистого процентного доходу банку;
- аналіз формування та динаміки чистого прибутку банку.

Розглянемо практичні аспекти реалізації запропонованих етапів на прикладі відповідної інформації АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. [2, 3, 4].

У табл. 1 наведені результати загальної оцінки динаміки доходів, витрат та чистого прибутку банку.

Таблиця 1

**Загальна оцінка динаміки доходів, витрат та чистого прибутку
АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр.**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 р. від 2020 р.	
				абсолютне	відносне, %
Доходи банку, тис. грн	33303533	32421294	42046823	+8743290	+26,3
Витрати банку, тис. грн	30527162	31367077	41408481	+10881319	+35,6
Коефіцієнт окупності	1,091	1,034	1,015	-0,076	-7,0
Чистий прибуток, тис. грн	2776371	1054217	638342	-2138029	-77,0

Отже, в 2022 р. порівняно з 2020 р. доходи банку зросли на 8743,3 млн. грн (26,3 %), а витрати – на 10881,3 тис. грн (35,6 %). У зв'язку з випереджальним зростанням витрат порівняно з доходами річний чистий прибуток скоротився на 2138,0 млн. грн, що становить 77,0 %, або 4,3 раза. Коефіцієнт окупності, як відношення доходів до витрат, знизився з 1,091 у 2020 р. до 1,015 у 2022 р., тобто на 7,0 %.

Важливим показником результативності діяльності банківської установи є чистий процентний дохід (табл. 2).

Таблиця 2

**Формування і динаміка чистого процентного доходу АТ «ДЕРЖАВНИЙ
ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр., тис. грн**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 р. від 2020 р.	
				абсо- лютне	віднос- не, %
Процентні доходи	18466942	21352541	22548807	+4081865	+22,1
Процентні витрати	10476135	7989345	7564688	-2911447	-27,8
Чистий процентний дохід	7990807	13363196	14984119	+6993312	+87,5
Формування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти	1559903	1838786	11039456	+9479553	у 7,1 р. б.
Чистий процентний дохід після формування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти	6430904	11524410	3944663	-2486241	-38,7

Як бачимо, в 2022 р. порівняно з 2020 р. процентні доходи банку збільшилися на 4081,9 млн. грн, або 22,1 %, а процентні витрати зменшилися на 2911,4 млн. грн, або 27,8 %. Завдяки такій динаміці доходів і витрат чистий процентний дохід зріс на 6993,3 млн. грн, що становить 87,5 %. Водночас формування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти, збільшилося на 9479,6 млн. грн, або в 7,1 раза. У зв'язку з цим чистий процентний дохід після формування зазначеного резерву в 2022 р. порівняно з 2020 р. зменшився на 2486,2 млн. грн (38,7 %), а проти 2021 р. – у 2,9 раза.

Чистий прибуток за рік є підсумковим показником фінансових результатів діяльності банку. Для аналізу його формування доцільно використовувати алгоритм, наведений у табл. 3.

Таблиця 3

**Формування і динаміка чистого прибутку АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ
БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр., тис. грн**

№ з/п	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 р. від 2020 р.	
					абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Чистий процентний дохід після формування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти	6430904	11524410	3944663	-2486241	-38,7
2.	Чистий непроцентний дохід	7463392	1124039	11294913	+3831521	+51,3
3.	Операційні доходи (п.1+п.2)	13894296	12648449	15239576	+1345280	+9,7
4.	Операційні витрати	11172579	11596570	14608138	+3435559	+30,7
	у тому числі:					
	витрати на виплати працівникам	6004433	6313172	8145471	+2141038	+35,7
	амортизаційні витрати	1675247	1861325	1833746	+158499	+9,5
	інші адміністративні та операційні витрати	3492899	3422073	4628921	+1136022	+32,5
5.	Прибуток від операційної діяльності (п.3–п.4)	2721717	1051879	631438	-2090279	-76,8
6.	Прибуток до оподаткування	2732438	1051879	635985	-2096453	-76,7
7.	Відшкодування з податку на прибуток	43933	2338	2357	-41576	-94,6
8.	Чистий прибуток за рік (п.6+п.7)	2776371	1054217	638342	-2138029	-77,0
9.	У % до чистого процентного доходу (п.8÷п.1×100)	43,2	9,1	16,2	-27,0	×
10.	У % до чистого непроцентного доходу (п.8÷п.2×100)	37,2	93,8	56,5	+19,3	×
11.	У % до прибутку до оподаткування (п.8÷п.6×100)	101,6	100,2	100,4	-1,2	×

Отже, в 2022 р. порівняно з 2020 р. операційні доходи банку збільшилися на 1345,3 млн. грн, що становить 9,7 %, а в їх складі чистий непроцентний дохід зріс на 3831,5 млн. грн (51,3 %), натомість чистий процентний дохід після формування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти, скоротився на 2486,2 млн. грн (38,7 %). Така динаміка

видів доходів призвела до суттєвих змін у структурі операційного доходу. Так, частка чистого процентного доходу знизилася з 46,3 % у 2020 р. до 25,9 % у 2022 р., а частка непроцентного доходу, відповідно, підвищилася з 53,7 до 74,1 %.

У цілому операційні витрати банку за період дослідження збільшилися на 3435,6 млн. грн, або 30,7 %, у тому числі: витрати на виплати працівникам – на 2141,0 млн. грн (35,7 %), амортизаційні витрати – на 158,5 млн. грн (9,5 %), інші адміністративні та операційні – на 1136,0 млн. грн (32,5 %). У структурі операційних витрат переважають витрати на виплати працівникам, частка яких підвищилася з 53,7 % у 2020 р. до 55,8 % у 2022 р.

Унаслідок випереджального зростання операційних витрат (на 30,7 %) порівняно з операційними доходами (на 9,7 %) прибуток від операційної діяльності зменшився на 2090,3 млн. грн, або в 4,3 раза. Схоже скорочення мало місце і по прибутку до оподаткування: на 2096,5 млн. грн, або в 4,3 раза. За період дослідження чистий прибуток банку зменшився на 2138,0 млн. грн, що становить 4,3 раза. У зв'язку з наявністю відшкодування з податку на прибуток чистий прибуток перевищував прибуток до оподаткування у 2020 р. на 1,6 %, 2021 р. – 0,2 %, 2022 р. – 0,4 %.

Таким чином, за період 2020-2022 рр. спостерігалось випереджальне зростання витрат порівняно зі зростанням доходів АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ», що зумовило суттєве скорочення основних показників фінансових результатів: прибутку від операційної діяльності, прибутку до оподаткування та чистого прибутку.

Література:

1. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: постанова Правління Національного банку України від 24 жовтня 2011 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення 14.09.2023).
2. Акціонерне товариство «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ».

Консолідований звіт про управління. Консолідована фінансова звітність разом зі звітом незалежного аудитора за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року. URL: 1167-oschadbank_2020_fs_conso_ukr.pdf (дата звернення 14.09.2023).

3. Акціонерне товариство «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ». Консолідований звіт про управління. Консолідована фінансова звітність разом зі звітом незалежного аудитора за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року. URL: 7588-oschadbank_2021_fs_conso_ukr.pdf (дата звернення 14.09.2023).

4. Акціонерне товариство «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ». Консолідований звіт про управління. Консолідована фінансова звітність разом зі звітом незалежного аудитора за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року. URL: OBU%202022%20-%20(UKR)%20Conso%20FS.pdf (дата звернення 14.09.2023).

Тлучкевич Н.В.,

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту,

Гузь Ю.С.,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 071 Облік і оподаткування

Луцький національний технічний університет,

м. Луцьк, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Облік готової продукції на підприємствах деревообробної галузі ведуть згідно Н(П)СБО України, основними з яких є Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Н(П)СБО 9 «Запаси», Н(П)СБО 16 «Витрати». На рівні підприємства облік ведуть згідно внутрішнього документу - Наказу про облікову політику. Так, основні елементи обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі містяться у Наказі про облікову політику, а саме: одиниця